

Mark- och miljödomstolen
Vänersborgs tingsrätt
Box 1070
462 28 Vänersborg

Malmö den 19 december 2023

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken

SÖKANDE:

Swerock AB, org.nr 55681-3031
Box 1281
262 24 Ängelholm

OMBUD:

Advokat Christian Härdgård och biträdande jurist Sofia Löwe
Advokatfirman Delphi
Nordenskiöldsgatan 11A
Tel: 040-660 79 00
E-post: christian.hardgard@delphi.se / sofia.lowe@delphi.se

SAKEN:

Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken (1998:808)
till täktverksamhet, vattenverksamhet m.m. inom fastigheterna
Bäck 1:8 och Löjenäs 1:5, Hylte kommun, Hallands län

Stockholm
Göteborg
Malmö
Linköping

Advokatfirman Delphi
Nordenskiöldsgatan 11A
211 19 Malmö
Tel 040-660 79 00
Fax 040 660 79 09
malmö@delphi.se
www.delphi.se

1. Yrkanden

1.1 Tåktverksamhet

1.2 Swerock AB ("Swerock" eller "Bolaget") ansöker om tillstånd enligt **9 kap. miljöbalken** att, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i denna ansökan jämte bilagor, på fastigheterna Bäck 1:8 och Löjenäs 1:5, Hylte kommun, inom det verksamhetsområde som markerats på Bilaga A1 till den tekniska beskrivningen bedriva tåktverksamhet i enlighet med verksamhetskoderna 10.20 och 10.50 i miljöprövningsförordningen (2013:251) innefattande:

- a) tåkt av berg och morän, inkluderande uttag av maximalt 5 000 000 ton berg under den totala tillståndstiden,
- b) maximalt årligt uttag om 200 000 ton berg och morän, samt
- c) uppförande och drift av anläggning för krossning och sortering för uttaget material.

1.3 Vattenverksamhet

1.4 Swerock ansöker även om tillstånd enligt **11 kap. miljöbalken** att på fastigheterna Bäck 1:8 och Löjenäs 1:5, Hylte kommun, uppföra och bibehålla erforderliga anläggningar för att bortleda i tåkten inläckande yt- och grundvatten som läggs ned till + 129 meter (RH 2000), allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i ansökanshandlingarna samt vad som Swerock i övrigt har uppgett eller åtagit sig i ärendet.

1.5 Yrkande om deldom

1.6 Swerock yrkar att mark- och miljödomstolen genom deldom inom ramen för samma ansökningsmål enligt föreliggande ansökan, meddelar tidsbegränsat tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till utökad verksamhet inom fastigheten Bäck 1:8 innefattande:

- tåkt av berg med brytning av maximalt 50 000 ton berg *utöver* den mängd som omfattas av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Hallands län den 24 juni 2010 (dnr. 551-2544-09) ("Gällande tillstånd") inom de områden som markerats på Bilaga 1 och i huvudsak på de villkor som anges i Gällande tillstånd.

1.7 Tillståndet ska gälla till dess ett nytt tillstånd enligt miljöbalken får tas i anspråk, dock som längst till den 31 maj 2025.

- 1.8 Swerock yrkar vidare att mark- och miljödomstolen genom samma deldom:
- a) godkänner den i föreliggande ansökan ingående miljökonsekvensbeskrivningen ("MKB") i de delar som är relevanta för vad som yrkas ovan gällande utökad tillstånd,
  - b) fastställer att den ekonomiska säkerhet som godkändes i samband med Gällande tillstånd ska omfatta även för vad som yrkas ovan gällande deldomen, samt
  - c) meddelar att det utökade tillståndet får tas i anspråk omedelbart (verkställighetsförordnande).

1.9 **Övriga yrkanden**

- 1.10 Swerock yrkar vidare att Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt:
- a) godkänner den i ansökan ingående miljökonsekvensbeskrivningen,
  - b) fastställer att tillståndet ska tidsbegränsas till att gälla i 25 år från det att tillståndet tas i anspråk,
  - c) meddelar verkställighetsförordnande, dvs. förordnar att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har fått laga kraft,
  - d) fastställer igångsättningstiden enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken till två (2) år från lagakraftvunnet tillstånd,
  - e) bestämmer tiden enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken, då arbetena hänförliga till vattenverksamheten ska vara utförda, till tio (10) år från lagakraftvunnet tillstånd,
  - f) bestämmer den tid enligt 24 kap. 18 § tredje stycket miljöbalken inom vilken anspråk på ersättning med anledning av oförutsedda skador av vattenverksamhet ska framställas till 15 år räknat från utgången av den av domstolen bestämda arbetstiden,
  - g) fastställer de villkor som föreslås i avsnitt 9 nedan,
  - h) fastställer den ekonomiska säkerheten för fullgörandet av efterbehandlingen till 4 370 000 kronor,
  - i) beslutar att prövningsavgiften för ansökan fastställs till 22 300 kronor,

- j) slutligen hemställer Swerock om att det befintliga tillståndet meddelat av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Hallands län den 24 juni 2010 (dnr. 551-2544-09) ska upphöra gälla då Bolaget tar det nya tillståndet i anspråk. Swerock ska skriftligen underrätta tillsynsmyndigheten när Bolaget avser att ta det nya tillståndet i anspråk.

2. Inledning

2.1 Sökanden

2.2 Swerock är en av Sveriges största leverantörer av grus och bergprodukter, med ett innehav av cirka 200 täkter. Swerock ingår i Peabkoncernen och är därigenom en del av Nordens största aktör inom bygg- och anläggningsbranschen. Swerock medverkar aktivt för att branschen ska lyckas halvera de klimatpåverkande utsläppen till år 2030, bland annat genom att bevaka den tekniska utvecklingen och ha full kontroll på kedjan – från utvinning av bland annat ballast till återvinning av material.

2.3 Ballastmaterialen har ett brett användningsområde och kan användas till bland annat fabriksbetong, asfaltverk, hus-, väg-, och järnvägsbyggnation samt som fyllnadsmaterial.

2.4 Inom ansökt verksamhet- och brytområde bedriver Swerock i dagsläget täkt av berg och morän. Då Bolaget ser ett fortsatt behov av ballastmaterial i Halland är avsikten att ansöka om ett förnyat och utökat tillstånd för täkt- och vattenverksamhet inom de aktuella fastigheterna.

2.5 Tidigare prövningar

2.6 Nuvarande verksamhet omfattas av ett tillstånd för täktverksamhet enligt beslut från Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Hallands län den 24 juni 2010 (dnr. 551-2544-09), se Bilaga C.

2.7 Gällande tillstånd omfattar ett maximalt uttag om 1 000 000 ton berg och ett årligt uttag om 150 000 ton berg inom fastigheten Hylte Bäck 1:8. Nuvarande tillstånd gäller till och med den 31 maj 2025.

2.8 Prövningens omfattning och avgränsning

2.9 Bolaget ansöker om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad täktverksamhet. Täktverksamheten innefattar dels brytning av berg och morän inom ansökt brytområde enligt Bilaga M1 (verksamhetskod 10.20), dels uppförande och drift av till verksamheten tillhörande anläggningar, däribland anläggning för sortering och krossning av berg (verksamhetskod 10.50).

2.10 Ovanstående verksamheter söks för en tillståndstid på 25 år.

- 2.11 För att möjliggöra brytning av berg måste grund- och markvatten samt nederbörd som ansamlas i tälkten ledas bort genom pumpning. Ansökan omfattar därför tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken till vattenbortledning samt uppförande och drift av de anläggningar som behövs för vattenverksamhetens bedrivande.
- 2.12 Den ansökta verksamheten omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ("Sevesolagen") eftersom laddningar (explosiva ämnen) om tio ton eller mer kan komma att användas vid sprängning.
- 2.13 Swerock yrkar därutöver om tidsbegränsad utökning av Gällande tillstånd genom deldom i föreliggande ansökningsmål. Precisering av yrkandet samt grunder för ett sådant tillstånd utvecklas i avsnitt 14.
- 2.14 **Ekonomisk säkerhet**
- 2.15 Den säkerhet som ska ställas för den ansökta verksamheten ska garantera att en miljömässigt godtagbar efterbehandling kan genomföras. Tillskapandet av en sjö är ett i många avseenden, bland annat med hänsyn till naturmiljö, friluftsliv och boendemiljö, attraktivt alternativ för efterbehandling, och godtagbart enligt miljöbalken. Beräkningen av säkerheten har därför utgått från detta alternativ.
- 2.16 Beräkningen av säkerhet enligt 9 kap. 6 e § och 16 kap. 3 § miljöbalken redovisas i Bilaga E. Av redovisningen framgår att säkerheten beräknats till 4 370 000 kronor. Med hänsyn till beräkningen får föreslagen säkerhet anses säkerställa att en miljömässigt godtagbar efterbehandling kan genomföras.

3. Närmare om Bäck

3.1 Inledning

3.2 Tälkten i Bäck etablerades i samband med att Gällande tillstånd togs i anspråk 2011. Den valda platsen har visat sig mycket väl lämpat sett till såväl bergkvaliteten som transportavstånd till avsättningsområden.

3.3 Materialet som bryts i tälkten har flera användningsområden och därmed fördelaktigt inom en expansiv region som Halland.

3.4 Lokalisering

3.5 Tälkten är idag lokaliserad inom fastigheten Hylte Bäck 1:8, cirka fyra (4) mil från centrala Halmstad. Utökning av tälkten sker till fastigheten Hylte Löjenäs 1:5.

- 3.6 **Berg- och jordkvalitet**
- 3.7 Inom aktuella fastigheter förekommer huvudsakligen rödgrå, monzogranitisk, småporfyrisk ögongnejs av så kallad Hinnerydstyp.
- 3.8 Bergarten är väl lämpad för användning inom de flesta väg- och anläggningsändamål. Aktivitetsindex för bergarten uppgår till mellan 0,40 och 0,73, vilket är väl under Strålskyddsmyndighetens krav på ett aktivitetsindex under 1.
- 3.9 Jordarten består till största del av sandig morän blandat med berg i dagen och inslag av kärrtorv. Jorddjupet ligger på mellan 5–10 meter.
- 3.10 **Behov**
- 3.11 För alla vägar, järnvägar, anläggningar och byggnader som byggs i samhället behövs berg-, jord- och grusmaterial. Samlingsbeteckningen för detta byggmaterial är ballast.
- 3.12 Ballast är en av huvudkomponenterna i asfalt och betong. En kilometer motorväg eller järnväg kräver 64 000 respektive 48 000 ton ballast och för att bygga en genomsnittlig villa behövs 100 ton. För att minska den miljöpåverkan som uppkommer vid transport till byggplatser krävs att tåkten har en ur avståndshänsyn fördelaktig placering. Förutom placeringen har bergartens kvalitet stor påverkan på transportavståndet. Vid lägre kvalitet på materialet transporteras det endast upp till 50 kilometer. Ballast av högre kvalitet, med exempelvis en stor andel porfyr kan transporteras över 100 kilometer. För att tillgodose en hållbar materialförsörjning är placering och långsiktig placering väsentligt.¹
- 3.13 I Hylte kommun finns det sex tillståndsgivna ballasttäkter varav endast en avser berg och morän. I översiktsplanen för Hylte kommun pekas tåkten i Bäck ut som *Utredningsområde för framtida materialförsörjning* och anses väsentlig för att tillgodose ett ökat behov av ballast inom kommunen. Eftersom det inom ramen för den fysiska planeringen inte finns en avsikt att tillåta nyetablering av täktverksamheter är ett ökat uttag från tåkten i Bäck central för materialförsörjningen i Hylte kommun.²

---

¹ Sveriges geologiska undersöknings rapport 2022:3, Grus, sand och krossberg 2021, sid 8-10.

² Översiktsplanen för Hylte kommun, del 1. (dnr 2015 KS0087), sid. 116-119.

4. Allmän orientering

4.1 Berörda fastigheter – Begäran om sekretess

4.2 Den ansökta verksamheten kommer bedrivas inom fastigheten Hylte Bäck 1:8 och Hylte Löjenäs 1:5.

4.3 Swerock har genom avtal nyttjanderätt till fastigheterna Hylte Bäck 1:8 och Hylte Löjenäs 1:5, se Bilaga G. Swerock begär att Bilaga G ska omfattas av sekretess och hanteras med försiktighet från myndigheternas håll.

4.4 Anledningen till begäran om sekretess är att avtalen i sig själva omfattas av en sekretessklausul samt att avtalen hyser sådan detaljerad information som är starkt förknippade med affärshemligheter. Uppgifterna riskerar att avslöja Bolagets ekonomiska företagsinterna överväganden och prisförhandlingar med markägare. Det är uppenbart att det finns särskild anledning att anta att Bolaget kan lida skada om markägaravtalen i detalj offentliggörs.

4.5 Referenssystem

4.6 Kartmaterial och tillhörande data i ansökan är angivna i höjdsystem RH 2000 och koordinatsystem SWEREF 99 TM.

4.7 Planförhållanden

4.8 Aktuella fastigheter berörs inte av någon detaljplan.

4.9 Gällande översiktsplan för Hylte kommun antogs november 2019. Täkten är belägen inom ett utpekat utredningsområde för materialförsörjning. I översiktsplanen beskrivs bland annat att fortsatt uttag från befintliga täkter bedöms kunna tillgodose det successivt ökade behovet.

5. Områdesbeskrivning

5.1 Verksamhetsområdet

5.2 Ansökt verksamhet avses bedrivas inom och i direkt anslutning till redan befintligt täktområde. Ansökan omfattar ett verksamhetsområde på cirka 21,1 hektar, varav brytningsområdet uppgår till cirka 14,6 hektar.

- 5.3 **Markanvändning och omgivning**
- 5.4 Utökade arealer för brytning planeras på mark som idag används för dels den befintliga täktverksamheten, dels ytor för produktionsskog. Skogsområdet som är aktuellt för täktverksamheten är uppdelat i granskog och kalhygge.
- 5.5 Markanvändningen runt tälkten domineras av skogsbruk.
- 5.6 Närmaste samlade bebyggelse ligger i Unnaryd, cirka en (1) mil nordost om tälkten. Närmaste bostadshus ligger cirka 900 meter söder om nuvarande verksamhetsområde. Inom 1 000 meter från det ansökta verksamhetsområdets yttergräns finns ett 10-tal bostadshus.
- 5.7 **Riksintressen och andra områden skyddade enligt miljöbalken**
- 5.8 Tälkten ligger inte inom eller i direkt anslutning till ett område som är skyddat enligt 3, 4 eller 7 kap. miljöbalken.
- 5.9 Cirka en (1) kilometer sydväst om tälkten ligger två nyckelbiotoper. Norr om tälkten ligger två områden som är utpekade i våtmarksinventeringen, cirka 250 respektive 270 meter från ansökt verksamhetsområdesgräns.
- 5.10 **Yt- och grundvatten**
- 5.11 Det förekommer inget utpekat grundvattenmagasin eller grundvattenförekomst inom eller i närheten av täktverksamhetens påverkansområde för förutsebar grundvattenavsänkning. Utanför påverkansområdet återfinns det närmst belägna grundvattenmagasinet på ett avstånd av mer än två (2) kilometer västerut från tälkten.
- 5.12 Inom tälkten finns idag en sedimentationsdamm. Avledning mot recipient sker i verksamhetsområdets södra del till ett skogsdike. Diket mynnar i en myr söder om tälkten. Vattnet mynnar via två utflöden till Finnån och slutligen till sjön Södra Färgen. Södra Färgen är den närmaste utpekade ytvattenförekomsten. Beskrivning av limniska värden längs utflödet återfinns i Bilaga B4
- 5.13 Det finns inga kända naturliga källor eller vattenskyddsområden inom eller i anslutning till verksamhetsområdet.
- 5.14 För mer detaljerad beskrivning hänvisas till Bilaga B2.

6. Alternativ lokalisering

6.1 Rättsliga utgångspunkter

6.2 Utgångspunkten vid en lokaliseringsutredning är att platsen ska, med hänsyn till ändamålet, vara lämplig och uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.³ Alternativa platser måste därför undersökas och jämföras, där sådana finns.

6.3 Alternativa lösningar (bland annat platser) ska redovisas och motiveras inom ramen för en specifik miljökonsekvensbeskrivning.⁴ En rimlighetsbedömning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken måste ske när det gäller omfattningen av den utredning som behövs för bedömningen av val av plats. Av förarbetena till miljöbalken framgår att lokaliseringsbestämmelsen får störst betydelse när en plats ska väljas för en ännu inte påbörjad verksamhet.⁵

6.4 När det gäller lägesbundna verksamheter och verksamheter av särskild karaktär kan kravet på alternativa lokaliseringar inskränkas. Det kan exempelvis endast finnas en plats att lokalisera verksamheten på, om ansökan avser en speciell fyndighet på en viss plats.⁶

6.5 Nollalternativ

6.6 Befintligt täktillstånd är begränsat i tid och gäller fram till och med 31 maj 2025. Tillståndet är även begränsat till maximalt uttag av berg och morän. Nollalternativet i nu aktuellt fall innebär att den planerade verksamheten inte kommer till stånd och att nuvarande täkt fortsätter att bedrivs till dess tillståndsgivet uttag nått sin maximala volym inom tillståndsgivet brytningsområdet, vilket inträffade under innevarande år. Efterbehandling kan komma att påbörjas när utbrutet och bearbetat material är slut.

6.7 Nollalternativet betyder att de störningsmoment som är relaterade till verksamheten, såsom vibrationer, buller, damning, transporter etcetera, upphör. Dessa störningar kommer då uppstå vid ett annat oexploaterat område för att tillgodose regionens långsiktiga behov av bergmaterial, vars kvalitetskrav inte kan uppfyllas av tillfälliga överskott av entreprenadberg.

---

³ 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken.

⁴ 6 kap. 35 § 2 miljöbalken.

⁵ Prop. 1997/98:45, del 2, sid. 19.

⁶ Prop. 1997/98:45, del 1, sid. 290.

- 6.8 Alternativ 0 innebär således att dagens samt framtidens behov av ballastmaterial i Halland behöver tillgodoses från andra täkter belägna på längre avstånd från regionen. Nollalternativet medför att transportavstånden till det huvudsakliga avsättningsområdet, idag cirka 35–40 kilometer, ökar och med detta större miljöpåverkan genom utsläpp av luftföroreningar och högre olycksrisker längst vägarna som konsekvens.
- 6.9 Vidare medför nollalternativet att bristen på högkvalitativt ballastmaterial ökar, och underskottet blir svårare att komma till rätta med. Bristen på högkvalitativt ballastmaterial kan medföra att planerade bygg- och anläggningsprojekt inte kommer kunna genomföras för att det saknas ballastmaterial. Alternativt kan projekten bli för dyra att genomföra till följd av ett ökat pris på ballastmaterial. Risken med nollalternativet är därför att störningarna indirekt kommer att bli mer omfattande på annan plats jämfört med huvudalternativet i Bäck.
- 6.10 En mer ingående bedömning avseende miljökonsekvenserna vid det ansökta alternativet samt vid nollalternativet redovisas i sin helhet i MKB, avsnitt 4.
- 6.11 **Alternativa lokaliseringar**
- 6.12 Utgångspunkten vid utredning av alternativ lokalisering för en bergtäkt är att finna ett geografiskt område där det finns rätt kvalitet i berggrunden och rätt geologiska förutsättningar. Endast realistiska alternativ till huvudalternativet ska utredas. Alternativet ska dessutom ligga minst två (2) kilometer från huvudalternativet för att inte befinna sig inom samma påverkansområde.
- 6.13 En geografisk avgränsning har gjorts utifrån relevant avsättningsområde för täkten, nämligen Hyltebruk-, Unnaryd- och Lidhultregionen. Huvudandelen av utbrutet material i Bäck förser de lokala infrastrukturprojekten såsom vindkraftverk och vägar, men även till vägunderhåll. Som alternativ till befintlig täkt i Bäck har två alternativa områden för nyetablering utretts. Utökning andra befintliga täkter utgör också alternativ.
- 6.14 Närmare utredning gällande utökning av befintliga täkter som drivs av andra aktörer hindras dock av bland annat konkurrensrättsliga skäl. Samhället har ett stort intresse av en fungerande konkurrensutsatt marknad för bland annat ballastmaterial. Detta har konstaterats av Mark- och miljööverdomstolen i MÖD 2003:108 och efterkommande mål, se exempelvis mål M 7369-17.

- 6.15 Vidare bedömer Swerock att affärsstrategiska överväganden om förnyade och utökade tillstånd utgör företagshemligheter. En utökning kräver bland annat detaljerade kunskaper om användningsområden för bergmaterialet och motstående intressen på platsen som får betydelse för lämpligheten. Av detta skäl stannar Swerock vid att utreda möjliga nyetableringar i egen regi.
- 6.16 Slutsatsen är att alternativområdena sämre lokaliseringar på grund av bland annat negativ påverkan på boende och mindre volym tillgängligt bergmaterial. Det ska betonas att huvudalternativet har få motstående intressen såsom närboende, naturvärden och påverkan på mark- och vattenområden.
- 6.17 Utöver ovanstående skulle en eventuell flytt av befintlig anläggning vara förenat med enorma kostnader. Därtill medför en annan lokalisering med stor sannolikhet produktion av ballastmaterial med sämre kvalitet och med betydligt längre avstånd till avsättningsområdet, vilket leder till större miljöpåverkan i form av exempelvis koldioxidutsläpp från transporter.
- 6.18 För närmare beskrivning av alternativa områden hänvisas till Bilaga D.
- 6.19 **Alternativ utformning**
- 6.20 Den ansökta verksamheten har dels anpassats till de befintliga förutsättningarna i verksamhetsområdet, dels utformats för att optimera den ansökta verksamheten med hänsyn till naturliga förutsättningar inom det utvidgade verksamhetsområdet, till exempel avseende hantering av vatten samt med hänsyn till transporter och buller. Med anledning härav saknas det skäl att redovisa alternativ på utformningar inom tänken.

7. Teknisk beskrivning och miljökonsekvensbeskrivning

7.1 Inledning

7.2 Den ansökta verksamheten beskrivs mer utförligt i den tekniska beskrivningen ("TB"), Bilaga A. De miljökonsekvenser som den ansökta verksamheten ger upphov till redovisas mer utförligt i MKB avsnitt 6.

7.3 Nedan summeras ansökta verksamheten och dess miljökonsekvenser översiktligt.

- 7.4 **Samråd**
- 7.5 Inför ansökan har erforderligt samråd genomförts. Vad som framkommit under samråden har beaktats vid upprättande av MKB och tillståndsansökan i övrigt. Samrådsredogörelsen återfinns i sin helhet i Bilaga B1.
- 7.6 **Naturmiljö**
- 7.7 Utförda inventeringar
- 7.8 Bolaget har låtit WSP utföra en naturvärdesinventering under år 2021, se Bilaga B3. Naturvärdesinventeringarna utfördes enligt svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI).⁷
- 7.9 Områdesbeskrivning och påträffade arter
- 7.10 Inverkan på naturmiljön kommer delvis ske genom ianspråktagande av tidigare oexploaterat område. Inom tillkommande brytområde kommer avverkning och avbaning ske. Skogen utgörs bland annat av lövgallrad granplantering och är cirka 15 år gammal. Produktionsskogen bedöms ha låga naturvärden.
- 7.11 Vid naturvärdesinventeringarna har fyra (4) naturvårdsarter påträffats, nämligen kärlväxterna rundsileshår (LC) och korallrot (LC), blåmossa (LC) och huggorm (LC). Endast huggorm har påträffats inom ansökt verksamhetsområde och då i utkanten.
- 7.12 Sammantaget bedöms den ansökta verksamheten under driftskedet ha liten negativ konsekvens för naturmiljön, men med goda förutsättningar att skapa mervärden för biologisk mångfald. En biologisk mångfaldsplan kommer att tas fram för att skapa förutsättningar för att öka den biologiska mångfalden på platsen.
- 7.13 Driftskedet medför också inslag av positiva konsekvenser då unika livsmiljöer tillskapas och som gynnar många arter, däribland flertalet rödlistade kärlväxter, grod- och kräldjur samt fåglar.

---

⁷ Svensk Standard (SS 199000:2014), Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning.

- 7.14 Rättslig och sammanvägd bedömning avseende och arter
- 7.15 *Kräldjur*
- 7.16 Huggorm är fridlyst enligt 6 § artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbuden att döda eller skada exemplar av arten. Arten är i rödlistan klassad som livskraftig (LC). Förbudet i 6 § artskyddsförordningen gäller inte pågående markanvändning, såsom jordbruk och skogsbruk, om förbudet innebär att marken inte kan användas på ett ändamålsenligt sätt.⁸ Ansökt verksamhet kommer inte ha någon påverkan på arten, varvid förbudsbestämmelsen inte aktualiseras.
- 7.17 *Kärlväxter*
- 7.18 Korallrot är fridlyst enligt 8 § artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att ta bort eller skada exemplar av växten. Arten är i rödlistan klassad som livskraftig (LC). Syftet med fridlysningsbestämmelsen i 8 § artskyddsförordningen är att säkerställa arternas gynnsamma bevarandestatus. Ansökt verksamhet kommer inte ha någon påverkan på arten, varvid förbudsbestämmelsen inte aktualiseras.
- 7.19 **Kulturmiljö**
- 7.20 Eftersom inga kända förhistoriska lämningar kommer att beröras av verksamheten bedöms konsekvenserna för kulturmiljön bli obetydliga.
- 7.21 Om en misstänkt fornlämning, som inte tidigare varit känd upptäcks under tillståndstiden avbryts arbetet direkt och länsstyrelsen informeras.
- 7.22 För en närmare beskrivning av kulturmiljö hänvisas till MKB avsnitt 6.3.
- 7.23 **Utsläpp till luft**
- 7.24 Verksamheten genererar idag och antas generera utsläpp av avgaser och damning. Bolaget använder sig av dieselektriska kross- och siktanläggningar samt efterkrossar. Från och med 1 april 2019 består samtliga bulkleveranser från PEAB Bildrifts Oljeavdelning av certifierad (klimatkompenserad) diesel. Diesel från andra leverantörer kommer att vara av miljöklass 1.

---

⁸ Naturvårdsverkets handbok (2009:2) för artskyddsförordningen, del 1, sid 27.

- 7.25 Den ansökta verksamheten tillsammans med föreslagna skyddsåtgärder bedöms sammantaget medföra en liten negativ konsekvens i förhållande till nollalternativet. Verksamheten medför ingen risk för överskridande av någon miljö kvalitetsnorm. För närmare beskrivning hänvisas till MKB, avsnitt 6.14–6.15 samt 8.1.
- 7.26 **Buller**
- 7.27 Bolaget har låtit Forcic Consulting AB utföra bullerutredningar för den ansökta verksamheten. För närmare redogörelse hänvisas till Bilaga B5 samt MKB avsnitt 6.9.
- 7.28 Buller definieras som allt ljud som inte är önskvärt. Ljudets styrka, ljudnivån, mäts i decibel (dB) och ljudets frekvenssammansättning läggs till genom en A-vägning för att efterlikna hörselns varierande känslighet. 0 dBA motsvarar det lägsta ljudet som människan kan uppfatta. Vindprassel eller sus motsvarar ca 35 dBA och ett normalt samtal motsvarar ca 60 dBA.⁹
- 7.29 Beräkningar har utförts för externt industribuller enligt den Nordiska beräkningsmodellen DAL 32 samt för trafikbuller enligt Naturvårdsverkets rapport 4653¹⁰. Riktvärden för externt industribuller framgår av Naturvårdsverkets rapport 6538¹¹.
- 7.30 Beräkningsresultat för industribuller utgår från ett "värsta-fall"-scenario. I realiteten uppstår sällan dessa scenarier. Riktvärdena för industribuller innehålls i alla tre beräkningsfall av verksamheten, dvs. utifrån nuläge, brytning vid + 150 meter (RH 2000) samt brytning vid + 130 meter (RH 2000).
- 7.31 Tillämpade riktvärden har i praxis bedömts som erforderliga för att inte innebära olägenheter för människors hälsa eller miljön.¹² Utredningarna visar att den ansökta verksamheten kan innehålla riktvärdena i Naturvårdsverkets rapporter.

---

⁹ Boverket, Definitioner och begrepp för buller (<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/halsa-sakerhet-och-risk/information-om-buller-och-goda-ljudmiljoer/ljud-och-buller/definitioner-och-begrepp-for-buller/>).

¹⁰ Naturvårdsverkets rapport 4653, Vägtrafikbuller – Nordisk beräkningsmodell, rev. 1996.

¹¹ Naturvårdsverkets rapport 6538, Vägledning om industri- och verksamhetsbuller, april 2015.

¹² Se bland annat Mark- och miljööverdomstolens avgöranden i MÖD 2000:31, mål nr M 5958–11, M 3200-17, M 13482-20 och M 14030-21.

7.32 Vibrationer och luftstötsvåg

7.33 Bolaget har låtit Forcit Consulting AB utreda riskerna kopplade till vibrationer och luftstötvågor i den ansökta verksamheten. För närmare redogörelse hänvisas till Bilaga B6.

7.34 Sprängning i berg kan orsaka seismiska rörelser i marken, det vill säga markvibrationer. Markvibrationernas storlek beror bland annat på avstånd till sprängplatsen och mängden samverkande laddning. Vibrationer mäts som svängningshastighet i enheten mm/s.

7.35 Från en detonerande laddning breder tryckvågor ut sig i luften, det vill säga luftstötvågor. Trycket beror på laddningens storlek och graden av inneslutning. Luftstötsvågens utbredning påverkas av atmosfäriska förhållanden såsom vindhastighet och temperatur. Trycket av en luftstötvåg mäts vanligen i enheten pascal (Pa).

7.36 Samverkande laddning för sprängsalvorna kommer att anpassas efter de geologiska förutsättningarna i aktuellt område för att säkerställa att villkorsbegränsningar avseende vibrationer och luftstötvågor inte överskrids. Bedömningen är att den planerade verksamheten kan bedrivas utan risk för skada på byggnader eller överskridande av komfortvärden. Det föreslagna värden för vibrationer, 4 mm/s, samt för luftstötvågor, 120 Pa mätt som frifältsvärde, bedöms kunna innehållas.

7.37 Med beaktande av det ovanstående, bedöms den ansökta verksamheten medföra en liten negativ konsekvens med avseende på vibrationer och luftstötvågor.

7.38 Transporter

7.39 Producerat ballastmaterial kommer att transporteras i huvudsak på lastbil eller lastbil med släp. Transporter till och från verksamheten går via en cirka 850 meter lång in- och utfartsväg. Det finns inga bostäder längs in- och utfartsvägen.

7.40 Anslutning sker till väg 687. Majoriteten av transporterna sker västerut i riktning mot Hyltebruk, men enstaka transporter sker österut i riktning mot Unnaryd. Vid maximal produktion i den ansökta verksamheten kommer antalet lastbilstransporter till och från tälten motsvara 52 transportrörelser per arbetsdag. Täcktransporternas andel av den totala trafiken på väg 687 kommer öka från cirka 10 % till cirka 12 %.

7.41 Med beaktande av det ovanstående bedöms den ansökta verksamheten medföra en liten negativ konsekvens med avseende på transporter och trafiksäkerhet. För närmare beskrivning hänvisas till MKB, avsnitt 6.11.

- 7.42 **Resursförbrukning och kemikalie- och avfallshantering**
- 7.43 Ansökt verksamhet bedöms medföra en positiv konsekvens med avseende på hushållning med naturresurser mot bakgrund av den goda bergkvaliteten på platsen som har ett brett användningsområde och som kan ersätta naturgruset.
- 7.44 Tåktverksamheten ger inte upphov till några betydande mängder avfall. Farligt avfall förvaras i avsedd miljöcontainer och borttransport sker av entreprenör med erforderliga tillstånd. Föreslagna skyddsåtgärder och fortsatt god egenkontroll och rutiner bedöms som väl tillräckliga för att säkerställa en god kemikalie- och avfallshantering.
- 7.45 Den ansökta verksamheten ger inte upphov till utvinningsavfall i enlighet med utvinningsavfallsförordningen (2013:319) ("UtvavF"). Bolaget behöver inte inkomma med en avfallshanteringsplan enligt 23 § UtvavF. Definitionen av avfall följer av EU:s avfallsdirektiv, 15 kap. 1 § miljöbalken samt genom hänvisning i svenska avfallsförordningen (2020:614). Avfall är material som innehavaren är antingen i) skyldig att göra sig av med, eller ii) har för avsikt att göra sig av med. Först om det står klart att materialet ska klassificeras som avfall är nästa steg att bedöma om avfallet utgör utvinningsavfall enligt bestämmelserna i UtvavF.
- 7.46 Swerock kan inom tåkten säkerställa att allt material som uppkommer inom ramen för verksamheten kommer att användas, antingen genom avsättning på marknaden eller vid efterbehandling av tåkten. För en sådan fortsatt användning fordras ingen ytterligare bearbetning än sådan som är normal i industriell praxis.
- 7.47 Fraktionerna och materialet produceras som en integrerad del av produktionsprocessen, till exempel vid vattenverksamheten (sediment i sedimentationsdammarna) eller markförberedande åtgärder (avbaningsmassor). Innehållet i materialet leder heller inte till allmänt negativa följder för miljön eller människors hälsa då sedimenten och avbaningsmassorna inte är förorenade.
- 7.48 Av praxis framgår att, för att verksamheten inte ska ge upphov till utvinningsavfall, ska sedimentationsdammen tömmas minst vart tredje år.¹³ Sediment återförs kontinuerligt i produktionen och på så vis uppstår det inget utvinningsavfall i denna del.

---

¹³ Se bland annat beslut från Miljöprövningsdelegationen Västernorrland (dnr. 551-7073-2020, 551-792-2019 och 551-8935-16). Tolkningen har inte ifrågasatts vid överprövning, se respektive dom i Mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt (mål nr M 2203-21, M 3103-19, M 4-19).

- 7.49 Mot bakgrund av ovanstående finner Swerock att frågan om utvinningsavfall faller utanför prövningen av förevarande ansökan. Detta då Swerock inte har för avsikt eller skyldighet att göra sig av med de aktuella materialen. Materialen träffas således inte av definitionen av ett avfall. De uppkomna materialen och fraktionerna är således att betrakta som produkter alternativt biprodukter enligt gällande avfallslagstiftning. För närmare beskrivning hänvisas till TB, avsnitt 7.1.
- 7.50 **Risk och säkerhet**
- 7.51 De risker som i huvudsak bedöms kunna uppstå i samband med täktens verksamhet är förutom ras vid bergsbranter, kopplade till Sevesoverksamheten som exempelvis läckage vid transport, hantering av produkter vid laddning, personskador vid transport, hantering av explosiva varor samt vid sprängning. Ett handlingsprogram för Sevesoverksamheten bifogas i Bilaga H.
- 7.52 Risker som föreligger i ansökt verksamhet kommer att hanteras i enlighet med gällande rätt. Under förutsättning att erforderliga skyddsåtgärder vidtas bedöms påverkan vad gäller risk och säkerhet vara liten. För närmare beskrivning hänvisas till MBK, avsnitt 6.17.
- 7.53 Till ansökan biläggs ett handlingsprogram för Sevesoverksamheten, Bilaga H, med en närmare beskrivning av verksamhetens mål, handlingsprinciper och organisation för hanteringen av allvarliga kemikalieolyckor.
- 8. Särskilt om vattenverksamheten**
- 8.1 **Vattenverksamhetens omfattning**
- 8.2 Täktverksamheten sker under ursprunglig grundvattennivå och inläckande grundvatten liksom tillrinnande ytvatten kommer i den planerade verksamheten behöva bortledas från täktbotten. Enligt definition i 11 kap. 3 § miljöbalken är bortledande av grundvatten och utförande av anläggningar för detta, vattenverksamhet.
- 8.3 **Utredningar och beräkningar**
- 8.4 Bolaget har låtit WSP utföra en hydrogeologisk utredning i syfte att undersöka påverkan från vattenbortledningen, se Bilaga B2.

- 8.5 Den planerade brytningen innebär att täkten bryts ut till som lägst nivå + 130 meter (RH 2000). Brytning kommer ske under grundvattennivån varvid Bolaget behöver avleda grundvatten för att sänka nivån ner till + 129 meter (RH 2000). Bolaget kommer att avsänka grundvattennivån närmast täkten.
- 8.6 I takt med att täkten utvidgas i både yt- och djupled kommer volymen bortlett vatten successivt öka. Grundvattenbortledning har beräknats till cirka 6,6 l/s vid fullt utbruten täkt. Nettonederbörden beräknas till cirka 4,2 l/s. Bedömt flöde motsvarar ett medelvärde över längre tid då grundvattennivåer fluktuerar beroende på bland annat nederbörd och årstid. För fullt utbruten täkt bedöms den årliga avledningen uppgå till cirka 10,8 l/s.
- 8.7 Dimensionerande flöde vid utformning av sedimentationsdamm, för att ta höjd för år med större nederbördsmängder, har satts till 14 l/s. Pumpkapaciteten från täktbotten är begränsad och täktbotten (syltan) utgör i sig själv ett magasin vid exempelvis 100-års regn. Av det skälet saknas anledning att dimensionera sedimentationsdammen utifrån extrema nederbördsmängder.
- 8.8 Vattenverksamheten beskrivs mer ingående i TB avsnitt 8, konsekvenser redovisas i MKB avsnitt 6.7 och den hydrogeologiska rapporten återfinns i sin helhet i Bilaga B2.
- 8.9 **Rådighet**
- 8.10 Swerock har genom nyttjanderättsavtal med markägarna rådighet enligt 2 kap. lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet över det område där den ansökta vattenverksamheten kommer att bedrivas, se Bilaga G.
- 8.11 Sökanden uppfyller därmed de krav som kan ställas på rådigheten, både avseende den formella rådigheten att ansöka om tillstånd och den praktiska rådigheten över den framtida driften.
- 8.12 **Kända sakägare**
- 8.13 Ansökt vattenverksamhet bedöms inte påverka några motstående intressen såsom brunnar, anläggningar eller markavvattningsföretag. Det finns således inga sakägare för vattenrättsliga intressen.

- 8.14 **Motstående intressen**
- 8.15 Påverkansområde
- 8.16 Påverkansområdet har definierats som den yttre gränsen av en beräknad nivåpåverkan i jord på 0,3 meter. I området förekommer inga kända eller förmodade grävda brunnar vilket i vanliga fall motiverar att 0,1 meters gränsen skulle vara av intresse. För grundvattenberoende naturvärden är en avsänkning på 0,3 meter en rimlig gräns för att definiera påverkan.
- 8.17 Brunnar
- 8.18 Det finns inga kända eller troliga brunnar inom påverkansområdet.
- 8.19 Markavvattningsföretag
- 8.20 Det förekommer inga markavvattningsföretag inom påverkansområdet. Inga markavvattningsföretag berörs av planerad vattenbortledning.
- 8.21 Påverkan på grundvattenberoende ekosystem
- 8.22 Det förekommer ingen sumpskog inom påverkansområdet. Inte heller förekommer det inom påverkansområdet några nyckelbiotoper eller andra utpekade naturvärden som skulle kunna vara grundvattenberoende.
- 8.23 Grundvattenförekomster m.m.
- 8.24 Det finns inga utpekade grundvattenmagasin, grundvattenförekomster eller vattenskyddsområden inom eller i närheten av påverkansområdet.
- 8.25 **Oförutsedd skada**
- 8.26 Bolaget föreslår att tiden för anmälan av oförutsedda skador av vattenverksamhet ska fastställas till 15 år räknat från utgången av den av domstolen bestämda arbetstiden.
- 8.27 **Miljökvalitetsnormer ("MKN") för ytvatten**
- 8.28 Endast formellt utpekade vattenförekomster omfattas av MKN. Påverkan från täkten ska därmed utredas utifrån statusen för sjön Södra Färgen. Beslutade MKN är god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus.
- 8.29 Bortlett vatten från täktverksamheten riskerar innehålla förhöjda halter av suspenderande ämnen och kväve. Det finns inga gränsvärden för suspenderade ämnen i bedömningsgrunderna för god kemisk ytvattenstatus.

- 8.30 Med en väl underhållen sedimentationsdamm som är anpassad och dimensionerad för de flöden den ska ta emot, sker en mycket god avskiljning av suspenderade ämnen. Dammen kommer vara försedd med oljeavskiljande funktion som förhindrar spridning av oljeföroreningar.
- 8.31 Sammantaget bedöms den ansökta verksamheten få obetydliga konsekvenser för kvalitetsfaktorer och parametrar som används i vattenförvaltningen för att fastställa ekologisk och kemisk status för Södra Färgen.
- 8.32 För närmare redogörelse hänvisas till MKB avsnitt 8.2.

9. Förslag till villkor

9.1 Inledning

- 9.2 Nedan föreslagna villkor bedöms utgöra branschpraxis.¹⁴

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ansökan.

Brytdjup och grundvattenavsänkning

2. Uttag av berg får ske lägst till + 130 meter (RH 2000) inom brytningsområde som är markerat på Bilaga A1.
3. Grundvattnet inom täktområdet får inte avsänkas till en lägre nivå än + 130 meter (RH 2000). Undantag gäller för pumpgrop där grundvattnet inte får avsänkas till en lägre nivå än + 129 meter (RH 2000).

Gränsmarkeringar

4. Gränser för brytnings- och verksamhetsområdet ska märkas ut i terrängen med väl synliga och under tillståndstiden varaktiga markeringar. På avsnitt med olycksfallsrisker ska allmänheten tydligt uppmärksammas på riskerna med att beträda området.

---

¹⁴ Se bl.a. MÖD 5176-11, 9233-13, 3742-15, Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt i mål M 8953-22 och M 9316-21, Mark- och miljödomstolen i Växjö mål nr M 2904-15, M 2469-15, M 4042-17 samt M 3273-22.

Buller och arbetstider

5. Tåktverksamheten, utlastning och transporter, får endast bedrivas helgfria vardagar kl. 06.00–18.00.

Sprängningar får endast ske helgfria vardagar mellan kl. 08.00–16.00.

I händelse av akuta behov, till exempel vid halkbekämpning, olyckor etcetera, får utlastning och transporter ske även utöver ovan angiven tid. Tillsynsmyndigheten får därutöver vid specifika behov, till exempel i samband med infrastrukturprojekt, medge att arbetstiderna tillfälligt utökas.

6. Buller från tåktverksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än följande:

Vardag	kl. 06.00–18.00	50 dB(A)
Natt	kl. 22.00–06.00	40 dB(A)
Övrig tid		45 dB(A)

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer utomhus vid bostäder över 55 dB(A) får inte utföras nattetid (kl. 22.00–06.00).

Mätningar ska genomföras vid förändringar i verksamheten som kan öka bullerbidraget eller vid befogade klagomål. Mätningar ska utföras som närfältsmätningar och beräkningar vid berörda bostäder.

Vibrationer och luftstötståg

7. Markvibrationer – definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled – orsakade av sprängning får inte överstiga 4 mm/s vid bostadshus vid mer än 1 av de 10 senaste av mättillfällena och då högst 6 mm/s. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard, för närvarande SS 460 48 66.
8. Luftstötståg till följd av sprängning – mätt genom frifältsmätning – får vid bostadshus inte överstiga 120 Pa vid mer än 1 av de 10 senaste av mättillfällena och då högst 150 Pa. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard, för närvarande SS 02 52 10.

Utsläpp till vatten

9. Bortledning av vatten från verksamhetsområdet ska ske via sedimentationsdamm försedd med oljeavskiljande funktion innan det släpps ut till recipienten. Mätmetoder, mätpunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder ska i övrigt framgå av kontrollprogram.

Utsläpp till luft

10. Damning från verksamheten ska begränsas. Bevattning i produktion, upplag samt av transportväg utförs vid behov.

Kemikaliehantering och avfall

11. Kemiska produkter samt farligt och icke-farligt avfall ska lagras och hanteras så att spill och läckage inte förorenar mark, yt- eller grundvatten. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är invallad eller försedd med annat motsvarande sekundärt skydd.

Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare.

12. Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt för att spridning av förorening vid eventuellt läckage snabbt ska kunna förhindras.
13. Oljehantering inklusive tankning av fordon och maskiner får endast ske på yta beständig mot olja, alternativt kan spillskydd användas med ADR-tankar. Uppställningsplatser för arbetsmaskiner och fordon ska vara utformade så att oljespill och läckage inte kan förorena omgivningen. Alternativt kan enstaka parkerade fordon förses med skydd för uppsamling av spill.

Uppföljning av verksamheten

14. Ett utkast till kontrollprogram för verksamheten ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet har tagits i anspråk. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och får i samråd med tillsynsmyndigheten justeras allteftersom verksamheten fortskrider.

Efterbehandling

15. Senast tre år innan tillståndet för verksamheten upphör ska bolaget inge en slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten, upprättad efter samråd med tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska underrättas när efterbehandlingen är slutförd.

10. Tillåtlighet

10.1 Tillåtlighet enligt 2 kap. miljöbalken

10.2 Kunskapskravet (2 §)

- 10.3 Swerock har en lång och gedigen erfarenhet av täktverksamhet och dess miljökonsekvenser. I vissa komplicerade miljöfrågor anlitas extern expertis. Mot bakgrund härav och med hänsyn till de utredningar som Swerock ombesörjt och inhämtat inför denna tillståndsansökan får det anses uppenbart att kunskapskravet innehålls.

10.4 Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik (3 §)

- 10.5 Som framgår av TB och MKB iakttar Swerock idag och kommer i framtiden att iaktta alla nödvändiga försiktighetsmått i verksamheten i Bäck. Försiktighetsprincipen har iakttagits i samtliga beräkningar och bedömningar som gjorts inom ramen för denna ansökan – de är alla konservativa – och iakttas löpande vid beslut som gäller verksamhetens miljöpåverkan.

- 10.6 Swerock använder sig av bästa möjliga teknik vid de uppgraderingar som sker i verksamheten.

- 10.7 Swerock får mot bakgrund av ovanstående anses ha visat att försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik innehålls.

10.8 Hushållning med råvaror och energi (5 §)

- 10.9 Området för den ansökta verksamheten är redan påverkat av befintlig verksamhet. Platsen har stora logistiska fördelar och med vidtagande av föreslagna skyddsåtgärder kan verksamheten bedrivas utan allvarliga

konflikter med andra intressen. Det får därför anses utgöra god resurshushållning att så långt som möjligt utnyttja de resurser som finns i området.

10.10 Val av plats (6 §)

10.11 Som framgått ovan har den ansökta verksamheten en mycket strategisk placering. Både miljöskäl och ekonomiska skäl talar för en lokalisering där transportsträckorna blir så korta som möjligt. Sammantaget är den valda platsen mycket lämplig.

10.12 Miljö kvalitetsnormer (7 § och 5 kap. 2 §)

10.13 Den ansökta verksamheten bidrar inte till att någon miljö kvalitetsnorm överskrids.

10.14 **Tillåtlighet enligt 3–4 kap. miljöbalken**

10.15 Det föreligger inget hinder mot den sökta verksamheten med hänsyn till 3 och 4 kap. miljöbalken.

10.16 **Tillåtlighet enligt 7 kap. miljöbalken**

10.17 I anslutning till och omkring verksamhetsområdet finns det inget område som skyddas enligt 7 kap. miljöbalken.

10.18 **Tillåtlighet enligt 9 kap. 6 e § och 16 kap. 3 § miljöbalken**

10.19 Swerock har redovisat ett förslag till ekonomisk säkerhet, se Bilaga E.

11. Tillståndets giltighetstid

11.1 Ansökan omfattar tillstånd att bedriva verksamheten i 25 år från det att tillståndet tas i anspråk. Vad gäller buller, vibrationer och luftstöt vågor kommer omgivningspåverkan att minska i takt med att täkten blir djupare.

11.2 Swerock kan leverera ett i princip komplett sortiment av nytutbrutet material, inklusive bergkross som i många fall kan ersätta naturgrus och är därför strategiskt viktig för regionen. Ju längre tillståndstid en täkt har, desto enklare är det för verksamhetsutövaren att optimera brytningen efter varierande efterfrågan vad gäller olika kvaliteter.

11.3 Sammantaget finns det goda skäl att meddela en Swerock tillståndstid för den ansökta verksamheten i Bäck.

12. Prövningsavgift

- 12.1 Kostnaden för utförandet av de delar av den ansökta verksamheten som avser vattenverksamhet beräknas uppgå till 100 000 kronor. Grundavgiften uppgår därmed jämlikt 3 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken till 1 500 kronor.
- 12.2 Tilläggsavgiften jämlikt 3 kap. 5 § i samma förordning ska vara 10 öre per kubikmeter vatten beräknat efter det totala uttag som ansökan avser eller, om ansökan avser ett visst uttag årligen, efter den årliga volym som det begärs tillstånd för. De beräkningar WSP låtit genomföra visar att den totala bortledningen av grund- och ytvatten som högst kommer att uppgå till cirka 339 000 m³ per år, varav grundvattenbortledningen utgör cirka 208 000 m³ per år. Tilläggsavgiften uppgår därmed till 20 800 kronor.
- 12.3 Den totala prövningsavgiften (kostnad för bortledning + grundavgiften) bör därför bestämmas till 22 300 kronor. Beloppet kommer att sättas in på mark- och miljödomstolens PlusGiro-konto så snart avgiftsbeslut fattas av domstolen.

13. Verkställighetsförordnande

- 13.1 Av praxis från Högsta domstolen¹⁵ följer att det åligger verksamhetsutövaren att visa vilka konkreta skäl som talar för ett verkställighetsförordnande och vilka beaktansvärda nackdelar det kan innebära om ett sådant inte meddelas. Verksamhetsutövarens intresse måste med viss marginal väga tyngre än de intressen som talar för att tillståndet får tas i anspråk först när det vunnit laga kraft. Härvid ska särskild hänsyn tas till om irreversibla skador på miljön kan uppstå om tillståndet tas i anspråk omedelbart samt om målet rymmer någon rättsfråga som det kan vara av vikt för ledningen av rättstillämpningen att få belyst i högre instans.
- 13.2 Täktverksamhet har bedrivits på den nu aktuella platsen sedan år 2011 och är av stor betydelse för regionens materialförsörjning. Det föreligger inte något starkt allmänt eller enskilt motstående intresse mot den ansökta verksamhetens tillåtlighet. Området är sedan tidigare påverkat av befintlig verksamhet och det föreligger ingen risk för skada på några höga naturvärden. Varken inom eller i närheten av täkten förekommer det några motstående intressen som kan tänkas utgöra hinder mot omedelbar verkställighet.

---

¹⁵ Högsta domstolens beslut den 15 oktober 2012 i mål nr T 3158-12.

- 13.3 Dagens tillstånd löper ut under år 2025, men redan i nuläget står det klart att tillståndsgivna volymer redan brutits ut inom brytningsområdet. Befintliga upplag av utbrutet och krossat material bedöms ta slut innan årsskiftet 2023/2024. Skälet till att maximal utbruten volym redan nåtts beror på det höga trycket på högkvalitativt material i regionen.
- 13.4 Swerock har vidare inte kunnat identifiera någon särskild rättsfråga i målet som det kan vara av vikt för ledning av rättstillämpningen att få belyst i högre instans. Föreslagna villkor för verksamheten är sedvanliga och platsvalet torde vara okontroversiellt eftersom området redan är påverkat av täktverksamhet och att platsen med sin närhet till stora motorleder har stora logistiska fördelar.
- 13.5 Utifrån de rekvisit som Högsta domstolen uppställt finns det som framgår av det ovanstående inget hinder mot att verkställighetsförordnande beviljas.

14. Yrkande om deldom

14.1 Grunder

- 14.2 Föreliggande ansökan avser en fortsatt och utökad verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken. Ansökan omfattar grundvattenbortledning och därmed tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken.
- 14.3 Under tiden för upprättandet av föreliggande ansökan har Swerock kunnat konstatera att efterfrågan av bergmaterial från Bäck i avsättningsområdet har fortsatt ligga på en hög nivå. Utbrytningstakten innebär att Gällande tillstånd inte kan tillse behovet på marknaden under tiden som kommande tillståndsprövning förväntas pågå och ett nytt tillstånd erhållits.
- 14.4 Ett driftstopp i verksamheten skulle kunna medföra negativa effekter på miljön om de verksamheter som använder materialet i sin produktion måste vända sig till annan leverantör med längre transportsträcka. Därtill riskerar omedelbar materialbrist att uppkomma inom avsättningsområdet. Swerocks och samhällets skada av ett driftstopp i verksamheten och de negativa effekterna på miljön till följd av längre transportsträckor måste anses väga tyngre än de begränsade konsekvenser som kan uppstå av att meddela deldom om tillstånd att få utöka verksamheten under tillståndsprövningens gång.
- 14.5 Inom ramen för föreliggande ansökningsmål yrkar därför Swerock att mark- och miljödomstolen skyndsamt beviljar ett utökat uttag inom ramen för Gällande tillstånd och utökat område enligt bilagd karta.

14.6 Utökad uttag krävs omedelbart. Swerock yrkar därför att det utökade tillståndet förenas med verkställighetsförordnande. Tillståndet ska gälla fram till dess att ett nytt tillstånd enligt föreliggande huvudansökan kan tas i anspråk, dock som längst enligt den tidsbegränsning som följer av Gällande tillstånd.

14.7 **Yrkandets omfattning**

14.8 Yrkande om deldom omfattar tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till utökad täktverksamhet på fastigheten Bäck 1:8 inom ramen för Gällande tillstånd. Yrkandet omfattar sammanfattningsvis följande:

	Gällande tillstånd	Yrkande om deldom
Fastighet	Bäck 1:8	Bäck 1:8
Verksamhet	Täkt av berg, 9 kap. miljöbalken	Täkt av berg, 9 kap. miljöbalken
Tillståndsgiven mängd (totalt)	1 000 000 ton	Fortsättningsvis 1 000 000 ton
Tillståndsgivet årligt uttag	150 000 ton	Ytterligare 50 000 ton, dvs. totalt 200 000 ton som årligt uttag
Tillståndstid	2023-05-31	Tills nytt huvudtillstånd tas i anspråk, dock som längst 2023-05-31
Verksamhet- och brytningsområde (höjd och plan)	Bilaga 1 till Gällande tillstånd	Bilaga 1 till föreliggande ansökan
Villkor	Enligt Gällande tillstånd	Enligt Gällande tillstånd, med ändring av villkor 3
Ekonomisk säkerhet	2 200 000 kronor	Fortsättningsvis 2 200 000 kronor

14.9 Swerock bedömer att befintligt brytningsområde saknar de tillståndsgivna volymerna, dvs. 1 000 000 ton berg. Utökning av brytningsområdet i *plan* samt *utökad årligt uttag* krävs för att tillgodose marknaden med efterfrågat bergmaterial. Yrkande om deldom avser därmed varken utökning i djup eller maximalt tillståndsgiven mängd. Därutöver innebär yrkande om deldom enbart en marginell förändring i förhållande till rådande produktion. I huvudsak kommer antalet sprängningar per år förbli densamma som inom ramen för Gällande tillstånd. Miljöeffekterna, trots utökning, bedöms därmed i huvudsak motsvara rådande förhållande i Bäck.

- 14.10 Swerock har inom ramen för föreliggande ansökan upprättat en MKB, se Bilaga B och TB, se Bilaga A. De miljökonsekvenser och tekniska beskrivningar som beskrivs är relevanta för det utökade tillståndet då dessa avser samma exploateringsplan och därmed miljöeffekter. Av det skälet ska MKB:n godkännas i de delar som är relevanta för yrkandet om deldom.
- 14.11 Villkor 3 i Gällande tillstånd har följande utformning:
"3. Exploatering och efterbehandling ska ske i enlighet med täktplanen upprättat 2009-01-28 jämte tillhörande beskrivning om inte annat framgår av övriga villkor. Mindre avsteg från täktplanen kan ske efter godkännande av tillsynsmyndigheten."
- 14.12 Med anledning av yrkande om deldom och utökning av Gällande tillstånd fordras ändring av villkor 3. Swerock föreslår följande formulering:
"3. Exploatering ska ske i enlighet med täktplanen i Bilaga 1 jämte tillhörande beskrivning om inte annat framgår av övriga villkor. Mindre avsteg från täktplanen kan ske efter godkännande av tillsynsmyndigheten."
- 14.13 **Verkställighetsförordnande**
- 14.14 Verksamheten är befintlig och det har inte tidigare riktats någon kritik mot hur verksamheten har bedrivits under tillståndstiden. En utökning av Gällande tillstånd kommer inte att innebära någon märkbar förändring avseende miljöpåverkan jämfört med den befintliga verksamheten. Miljökonsekvenserna redovisas och bedöms i Bilaga B.
- 14.15 Med hänsyn till det anförda föreligger förutsättningar för att bevilja verkställighetsförordnande.
- 14.16 **Instansordning**
- 14.17 Enligt 21 kap. 3 § första stycket miljöbalken får mål enligt miljöbalken handläggas i en och samma rättegång, om de har samma sökande och avser samma verksamhet eller verksamheter som har samband med varandra. Om en mark- och miljödomstol prövar ett sådant mål eller ärende, får en ansökan i ett annat sådant ärende göras hos domstolen, även om ärendet annars skulle ha prövats av en förvaltningsmyndighet eller kommun.
- 14.18 Bestämmelsen innebär att det inte spelar någon roll om målet eller ärendet ska prövas av mark- och miljödomstolen som första eller som andra instans. De kan ändå prövas i ett sammanhang.¹⁶

---

¹⁶ Bengtsson mf.l., Miljöbalken (1 januari 2023, JUNO), kommentar till 21 kap. 3 §.

- 14.19 Att förena mål förutsätter att fördelarna överväger nackdelarna med gemensam handläggning. Vid bedömningen ska naturligtvis även parternas intressen beaktas.¹⁷ Det följer även av 21 kap. 3 § 2 stycket miljöbalken att domstolen – på eget initiativ – kan ta till sig ett mål från lägre instans om ärendet bör handläggas tillsammans med ett mål eller ärende som handläggs hos domstolen. Fördelarna med gemensam handläggning överväger definitivt nackdelarna. Swerock anser därmed att mark- och miljödomstolen är behörig att pröva yrkandet om deldom.
- 14.20 I Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätts mål M 6174-17 behandlades frågan om förlängning av gällande täkttillstånd kunde ske med bland annat stöd av 21 kap. 3 § miljöbalken. Nytt tillstånd söktes hos mark- och miljödomstolen, medan gällande tillstånd var meddelat av länsstyrelsen. Mark- och miljödomstolen kommenterade inte särskilt tillämpning av 21 kap. 3 § miljöbalken, men konstaterade att domstolen var oförhindrad att pröva yrkande av deldom som framstälts. Detta med stöd av Mark- och miljööverdomstolens uttalande i mål M 2791-15.
- 14.21 Gällande tillstånd är ursprungligen meddelat av miljöprövningsdelegation. Swerock anser att det finns rättsliga förutsättningar för mark- och miljödomstolen att meddela deldom inom ramen för ansökningsmålet som inleds med anledning av föreliggande ansökan.
- 14.22 **Rättsliga utgångspunkter gällande deldom**
- 14.23 Deldom bör kunna meddelas då verksamheten inte kommer att medföra ytterligare påverkan på omgivningen jämfört med gällande tillstånd samt att det föreligger en pågående tillståndsprövning. Att ett yrkande om tidsbegränsat tillstånd kan prövas i deldom inom ramen för en pågående tillståndsprövning framgår bland annat av Mark- och miljööverdomstolens avgörande i mål M 2791-15.
- 14.24 En förutsättning är att tillståndet inte begränsas så att samma tillståndsfråga kan prövas på nytt när målet slutligt avgörs, se MÖD 2004:18. Liknande hantering framkommer i övrig praxis, se bland annat Mark- och miljödomstolen i Växjö mål M 174-02, M 3345-05 och M 4188-18 samt Mark- och miljödomstolen i Vänersborg mål M 4639-22.

---

¹⁷ Prop. 1997/98:45, del 2, sid. 233.

- 14.25 I Mark- och miljööverdomstolens mål M 826-21 behandlades frågan om en förlängning och utökat uttag i en täktverksamhet inom ramen för samma ansökningsmål. Nytt tillstånd söktes hos mark- och miljödomstol, medan gällande tillstånd var meddelat av länsstyrelsen. Sökandebolaget ansåg att handläggning av huvudansökan drog ut på tiden och det förelåg risk att kvarvarande mängden material berg skulle brytas ut innan ett nytt tillstånd erhöles.
- 14.26 Mark- och miljööverdomstolen konstaterade i mål M 826-21 att en tidsförlängning och utökat uttag kunde göras inom ramen för gällande brytningsplan. Ändringstillståndet skulle därför gälla fram till dess nytt tillstånd meddelats, dock som längst till ett bestämt slutdatum. För närmare motivering till stöd för meddelande av deldom framgår av underrättsavgörandet i Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt i mål M 4188-18.
- 14.27 I likhet med vad som anförts i Miljödomstolen vid Växjö tingsrätts domar i mål M 174-02 och M 3345-05, kan en MKB avseende huvudansökan anses tillräcklig vid bedömningen av en förlängning av ett gällande tillstånd och dess brytområde.
- 14.28 Sammanfattningsvis anser Swerock att mark- och miljödomstolen har förutsättningar att bevilja den i föreliggande ansökan ingivna MKB:n i Bilaga B.

15. Övrigt

15.1 Aktförvarare

15.2 Som aktförvarare föreslås Sara Walfridsson,
Kommunledningsförvaltningen i Hylte kommun.

Tel nr: vx. 0345-18000, mobil 0731-489453

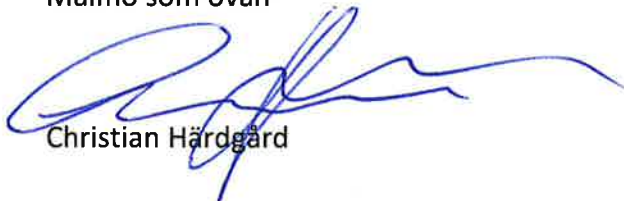
E-post: sara.walfridsson@hylte.se

15.3 Kungörelse m.m.

15.4 Ansökan kungörs lämpligen i Hallandsposten.

Malmö som ovan

Christian Härdgård

Sofia Löwe

Bilagor

Bilaga A, Teknisk beskrivning

Bilaga A1, Exploateringsplan och efterbehandlingsplan

Bilaga B, Miljökonsekvensbeskrivning

Bilaga B1, Samrådsredogörelse

Bilaga B2, Hydrogeologisk utredning

Bilaga B3, Naturvärdesinventering

Bilaga B4, Vattendragsinventering

Bilaga B5, Bullerutredning

Bilaga B6, Riskanalys och vibrationsutredning

Bilaga C, Gällande tillstånd

Bilaga D, Lokaliseringsutredning

Bilaga E, Beräkning av ekonomisk säkerhet

Bilaga F, Fullmakt

Bilaga G, [Sekretess, se nedan]

Bilaga H, Handlingsprogram Seveso

Bilaga 1, Brytningsområde för yrkande om deldom

Bilaga som ska omfattas av sekretess

Bilaga G, Nyttjanderättsavtal